

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และมรดกที่สำคัญถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ความงดงามในศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นที่กล่าวขวัญชื่นชมเมื่อได้พบเห็นของชาวต่างชาติ

สังคมยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปอย่างรวดเร็วซึ่งมีผลทำให้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ตลอดจนค่านิยมของสังคมไทยมุ่งเน้นไปทางด้านวัตถุนิยมมากขึ้น ในปัจจุบันนี้อิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามา มีบทบาทมากขึ้นจะเห็นได้ว่าสภาพสังคมไทยเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในทุก ๆ ด้าน และเกิดผลกระทบตามมาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมการกิน วิถีการดำรงชีวิต โดยเฉพาะทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามที่กำลังจะถูกกลืนเลือนไป ดังนั้นคนไทยจึงควรหันกลับมาให้ความสำคัญและสนใจใน ศาสนา จริยธรรม และศิลปวัฒนธรรมไทยมากขึ้น

"นาฏศิลป์ไทย" เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติแขนงหนึ่งซึ่งมีความอ่อนช้อย งดงาม และแสดงถึงความเป็นไทยในตัวเองเป็นอย่างยิ่ง (เต็มศิริ บุญยสิงห์, 2514, หน้า 183) นาฏศิลป์เป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับภาษา ท่าทาง และดนตรี ฉะนั้นพฤติกรรมทางด้านนาฏศิลป์ของไทยจึงเป็นพฤติกรรมที่หล่อหลอมประมวลสิ่งที่ดีงามที่เกี่ยวข้องกับ กาย วาจา ใจ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในด้านการแสดงออกถึงความละเอียดอ่อนก่อให้เกิดความชื่นชม และซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมไทย ตลอดจนยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นเยาวชนที่ดีในอนาคต สามารถดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่ (สุมิตร เทพวงษ์, 2541, หน้า 19)

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวิชาศิลปะกับชีวิตไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้อย่างหลากหลายในด้านวิชาการต่าง ๆ นาฏศิลป์เป็นอีกวิชาหนึ่งที่กำหนดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะนักการศึกษาได้เห็นว่านาฏศิลป์เป็นวิชาที่มีคุณค่าอย่างมาก ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม ให้ดำรงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และเป็นการปลูกฝังจริยธรรม

ค่านิยมไทย ทักษะคนดี ตลอดจนการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในกระบวนการต่าง ๆ

ด้วยเหตุที่นาฏศิลป์ไทยมีคุณค่าดังกล่าว สถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้มีการกำหนดให้นาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งว่าด้วยกิจกรรมที่สร้างนิสัย ค่านิยม ทักษะคนดี และพฤติกรรม เพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านนาฏศิลป์ ให้เห็นคุณค่า มีความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม และรู้จักรักษาเพื่อเป็นมรดกสืบทอดต่อไป นาฏศิลป์สามารถพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพ รสนิยม และสามารถปฏิบัติงานด้านนาฏศิลป์ได้ตามความถนัด ความสนใจของตนเอง ซึ่งเป้าหมาย คือ การพัฒนาเด็กให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ นาฏศิลป์จัดเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพราะสามารถส่งเสริม การแสดงออก การสร้างสรรค์จินตนาการที่อิสระ และทัศนคติที่ดี รู้คุณค่า สามารถนำความรู้ และทักษะพื้นฐานไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป หลักสูตรการเรียนการสอนนาฏศิลป์ในระดับมัธยมศึกษา โดยได้เปลี่ยนจากวิชาศิลปะศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นวิชาศิลปะกับชีวิตในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วิชาศิลปะกับชีวิต ได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับแก่น ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนโดยการจัด การเรียนการสอนที่นำมาวัดผล ประเมินผลรวมกันเป็นวิชาเดียว คือ ศิลปะกับชีวิต ได้จัดแบ่งออกเป็น 3 วิชา คือ ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ใช้เวลาเรียนต่อเนื่อง 3 ปี หรือ 6 ภาคเรียน จากหลักสูตร นาฏศิลป์ซึ่งอยู่ในหมวดวิชาศิลปะศึกษา ได้จัดออกเป็น 2 ส่วน คือ วิชาบังคับแก่น (ผู้เรียนต้องเรียนทุกคน) และวิชาเลือกเสรี เพื่อให้ผู้เรียนที่จะศึกษาต่อนาฏศิลป์ ในลักษณะวิชาชีพตามความสนใจและมีความถนัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535, หน้า 77)

ด้วยเหตุนี้ จากการศึกษาวิจัยเป็นครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย และได้มีโอกาสสัมผัส ใกล้ชิดกับ นาฏศิลป์ไทย โดยได้ถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติที่มีต่อวิชาการเรียน นาฏศิลป์ของนักเรียนเพื่อที่จะได้ส่งเสริม ให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่า และซาบซึ้งในความงดงาม อ่อนช้อยของนาฏศิลป์ไทย และธำรงรักษานาฏศิลป์ไทยไว้ให้คงอยู่เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ และระดับชั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 591 คน โดยผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากตารางกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (กนกทิพย์ พัฒนาพิภพพันธ์, 2541, หน้า 117)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านเนื้อหาที่เรียน
2. ด้านครูผู้สอน
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ระดับชั้น

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน
นาฏศิลป์ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิชานาฏศิลป์ หมายถึง วิชาที่สอนเกี่ยวกับการรำไทย เรื่อง รำวงมาตรฐาน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงทัศนคติที่มีต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสำหรับครูผู้สอน
นาฏศิลป์ เพื่อสอดแทรกคุณค่าและความซาบซึ้งในนาฏศิลป์ไทย